

Arkivnr: 2014/1442-102

Saksbehandlar: Anna Elisa Tryti, Anne Aune, Britt Karen Spjeld, Ruth Ørnholt, Per Morten Ekerhovd, Ronny B. Skaar, Tone Stedal Haugland, Elisabeth Bjørsvik, Roger Kvarsvik, Hanne Espe og Ágúst Magnússon

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kultur- og ressursutvalet		18.11.2014
Fylkesutvalet		19.11.2014
Fylkestinget		09.12.2014

Premiss: Kultur - Regional kulturplan for Hordaland 2015 - 2025, museum og kulturminnevern, arkiv, kunstproduksjon og kulturformidling, bibliotek, fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv - vedtak av plan og handlingsprogram

Samandrag

I samsvar med regional planstrategi for 2010-2014 er det utarbeidd Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025, med handlingsprogram. Planprogram for Regional kulturplan 2014-2024 vart vedteke av Fylkesutvalet 22. november 2012, utkast til plan vart vedteken i Fylkesutvalet 20. juni 2014. Planen vart, i medhald av plan- og bygningslova § 8-3, send på høyring og lagt ut til offentleg ettersyn i perioden 23. juni til 26. september 2014. Planen vert lagt fram for fylkesutvalet 20.-21. november, 2014 og fylkestinget 9.-10. desember 2014.

Under utarbeidinga av planframlegget vart det gjennomført innspelsmøte i alle regionane i Hordaland. Det vart arrangert innspelskonferanse for heile Hordaland i Bergen 20. august.

Det er motteken til saman 79 høyringsinnspel, 18 av desse er frå kommunar i Hordaland.

PREMISS: KULTUR er Hordaland sin samla politikk for kultur fram mot 2025, og inkluderer museum og kulturminnevern, arkiv, kunstproduksjon og kulturformidling, bibliotek, fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. PREMISS: KULTUR er fem planar i eitt grep – og ein pilot i nasjonal samanheng.

Omgrepet *kultur* vert i planen nytta som eit samleomgrep som inkluderer heile spekteret i kulturlivet: museum og kulturminnevern, arkiv, kunstproduksjon og kulturformidling, bibliotek, fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 er ein regional plan etter plan- og bygningslova § 8-1. Den skal leggjast til grunn for verksemda til regionale organ og for kommunal og statleg planlegging i regionen (§ 8-2). I samsvar med Plan- og bygningslova omfattar planen heile kultur- og idrettsfeltet i Hordaland, også verksemd som ligg utanfor fylkeskommunen sitt ansvarsområde. Planen skal vere eit samordnande styringsdokument for alle dei tre forvaltingsnivåa og peike ut retninga for ein offensiv kulturpolitikk i Hordaland fylke.

Regional kulturplan erstattar Fylkesplan for Hordaland 2005-2008, Regional plan for museum 2011-2015, Fylkesdelplan for kulturminne 1998-2010, Fylkesdelplan for biblioteka i Hordaland 2007-2010 og Fylkesdelplan Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2008-2012.

Visjonen for Regional kulturplan er å vidareutvikle Hordaland som ein leiande kulturregion. Visjonen gjev uttrykk for ein ambisjon om å vere nyskapande med risikovilje og å ta vare på og utvikle verdiar. Visjonen føreset monalege statlege, regionale og kommunale ressursar og samordning av ressursar på tvers av sjangrar, verksemder og forvaltningsnivå.

Kultur er eit viktig politikkområde i samfunnet, på lik linje med andre samfunnsfelt som helse, utdanning, samferdsel m.v, og er ein føresetnad for ei god samfunnsutvikling, livskvalitet, demokrati og deltaking. Gjennomføringskraft på alle politikkområder er avhengig av dei ressursane som vert lagt inn på feltet, ikkje minst økonomisk. Såleis vil også måloppnåing og suksess for denne planen vere avhengig av den kulturpolitiske satsinga på feltet.

Fylkesrådmannen tilrår at **PREMISS KULTUR: Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025** med handlingsprogram vert vedteken. I handlingsprogrammet er forslag til prioriteringar dei første fire åra markert i blått og med periodisering. Handlingsprogrammet vert rullert kvart fjerde år og justert i samband med budsjethandsaming årleg.

Forslag til innstilling

1. Fylkestinget vedtek, i medhald av plan- og bygningslova § 8-3, *PREMISS KULTUR: Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025*.
2. Fylkestinget vedtek samla handlingsprogram for planperioden 2015-2025, med prioriteringar for første fireårsperiode 2015-2018. Handlingsprogrammet skal rullerast kvart fjerde år og i samband med årleg budsjethandsaming.
3. Fylkestinget legg til grunn at kulturplanen er innanfor rammene i økonomiplanperioden

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Anna Elisa Tryti
fylkesdirektør kultur og idrett

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 10.11.2014

Bakgrunn

PREMISS KULTUR: Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 er forankra i *Regional planstrategi for Hordaland 2010-2012*. Fylkestinget oppnemnde Nils Marton Aadland til saksordførar 13.03.2012, og planprogrammet vart vedteke av Fylkesutvalet 22.11.2012. Utkast til plan vart vedteken i Fylkesutvalet 20. juni 2014 og i medhald av plan- og bygningslova § 8-3 send på høyring og lagt ut til offentleg ettersyn i perioden 23. juni til 26. september 2014. Planen vart lagt fram for fylkesutvalet 20.-21. november, 2014 og fylkestinget 9.-10. desember 2014.

Under utarbeidinga av planframlegget vart det gjennomført innspelsmøte i alle regionane i Hordaland. Det vart arrangert innspelskonferanse for heile Hordaland i Bergen 20. august.

Fylkestinget skal no vedta planen med handlingsprogram etter tilråding frå Kultur- og ressursutvalet og Fylkesutvalet.

Dei viktigaste endringane i planen etter høyring

Det er motteken til saman 79 høyringsinnspel, 18 av desse frå kommunar i Hordaland. Det er gjort greie for innhald i innspel og fylkesrådmannen sine merknader i eige vedlegg.

Høyringsinstansane har gjort eit sær sars grundig og konstruktivt arbeid. Viktige innspel er tekne til etterretning i det endelege planframlegget og kan også nyttast i framtidige rulleringar av planen og handlingsprogrammet.

Ei rekke høyringsinnspel påpeikar at realiseringa av planen sine ambisjonar og målsettingar føreset auka økonomiske ressursar i planperioden. Det vert vidare peika på at Hordaland allereie er ein europeisk viktig kulturregion, og det må byggast vidare på dei aktørane og felte regionen er leiande på. Det er føreteke nokre endringar i målformuleringane etter høyringa (sjå nedanfor).

Visjonen er endra frå «Hordaland skal vere ein leiande europeisk kulturregion» til «Hordaland skal vere ein leiande kulturregion».

Det vert etterlyst ein klårare definisjon av nokre av omgrepa som vert nytta. Det vert m.a. spelt inn at omgrepa *kultur* og *region* treng presisering. Dette er teke til etterretning.

For alle deler av planen er frivillig deltaking i kulturlivet viktig. Mange innspel peikar på den viktige samfunnsverdien og den sosiale meirverdien av frivillig arbeid. I det endelege planforslaget er det prøvd å tydeleggjere korleis ein kan tilrettelegge for at fleire tek del i frivillig arbeid, gjennom kompetanse, forenkling av søknads- og rapporteringsprosessar og utprøving av profesjonalisering.

Fleire innspel peikar på punktet kulturfeltet si tyding for *kritisk tenking* og *demokrati*.

Fleire av høyringsinnspela legg vekt på Hordaland fylkeskommune sin døropnarfunksjon internasjonalt, og markerer ønskje om deltaking som partnarar i internasjonale tiltak.

3-årig driftstønad

I brevet som gjekk ut til høyringspartane vart det spesifikt beden om tilbakemelding på følgjande formulering i planen frå dei som får fylkeskommunal driftsstøtte over budsjettet:

Hordaland fylkeskommune vurderer å endre dette til ei ordning med alternative tilskotsperiodar for tilskot til drift. Til dømes kan det vere aktuelt med 3-årige løyvingar for driftstilskot. Det vert lagt til grunn at i ei slik alternativ ordning skal det likevel rapporterast årleg, men ein treng ikkje sende ny søknad. Etter 3-årsperioden skal ei evaluering vere ein del av grunnlaget for vurdering av vidare driftsstøtte. Hordaland fylkeskommune vil ha høyringspartane sitt syn på dette før endeleg vedtak av planen.

Tilbakemeldinga på dette har vore delt. Dei fleste av dei som får driftsstøtte frå fylkeskommunen får også støtte frå kommune og evt. Kulturrådet, ulike departement og direktorat. Det må søkjast og rapporterast til desse kvart år, så dei fleste er meir opptekte av samordning av søknadsformat og fristar for dei ulike forvaltningsnivå bør bli betre.

Fleire tenkjer at treårig driftsstønad kan gje større forutsigbarheit, medan andre tenkjer at det er ein større risiko for å miste støtta ved ei evaluering etter desse tre åra. Det har m.a. vore etterspurd kven som evt skal utføre denne evalueringa etter tre år.

Fylkesrådmannen vil tilrå at Hordaland fylkeskommune opprettheld den vanlige praksisen med søknad årleg. Dette er vanleg praksis, såvel i stat, fylkeskommunar og kommunar. I tillegg er det årlege arbeidet med budsjettvedtak grunnleggande for ei folkevald forsamling som fylkestinget. I praksis vil det vere vanskeleg, og kanskje heller ikkje mogleg, å binde opp fylkestinget si budsjetthandsaming på slikt vis, særleg ved overgang til ein ny valbolk.

Kulturminne og museum

Fylkeskommunen si rolle som rådgjevar i kulturminnespørsmål vert understreka. Mange høyringssvar, særleg frå kommunane, stadfestar at dette er eit felt med trong for auka innsats. Planframlegget prioriterer difor ei satsing på som i stor grad skal utvikle det lokale kulturminnevernet – i samspel med kommunar, lag og organisasjonar og private. Fleire legg vekt på verdien av bygningsvernkonseptordninga ved dei regionale ansvarsmusea. Planen tek dette til etterretning og legg opp til å styrkje ordninga.

Fleire er opptekne av handverkskunnskap som grunnlag for godt kulturminnevern, og at etableringa av eit bygningsvernssenter vil bidra til å sikre kunnskapen om vern og vøling av kulturarven i Hordaland. Ein legg opp til realisering av eit bygningsvernssenter i planperioden. Verdsarven i Hordaland er peika på som viktig. Nye prosessar for slik UNESCO-status går føre seg fleire stader i fylket. Det er etablert nytt tiltak som understrekar verdsarv som ressurs for samfunnsutvikling og verdiskaping.

Auka satsing satsing på friluftsliv og kulturminne er lagt vekt på i fleire høyringssvar og planframlegget tek omsyn til dette.

Mange merknader tek til orde for å prioritere merksemda på utvalde kulturminnekategoriar. Av desse er det særleg fartøyvernet og kystkulturen som merkar seg ut. Det vert frå fleire understreka ønske om at einskilde verna fartøyvern bør få årlege driftsmidlar. I tillegg bør infrastrukturen knytt til eldre fartøy betrast gjennom etablering av tenlege hamner mv. Desse merknadene er tekne omsyn til i planen sitt handlingsprogram. Omsynet til kunstnarheimar i gjeldande fylkesdelplan for kulturminnevern er ført vidare som eit eige tiltak på grunnlag av fleire høyringssvar.

Fleire merknader viser til at tekstilarven har fått for lite merksemd i planen. Det same gjeld jarnbanen sine kulturminne. Planen tek inn tekstil som eige tema og legg opp til at arbeidet med teknisk og industrielle kulturminne også gjeld jarnbanesaker.

Fleire peiker på at mål og tiltak i gjeldande museumsplan må vidareførast. Planframlegget inneber at ein fører vidare eksisterande politikk i Regional plan for museum 2011-2015. Ein legg vekt på

mellom anna utdjupeing av tiltak 16, Museumsloft. Mange av høyringsvara peikar på at denne sektoren må sikrast rammer som gjer at institusjonane vert i stand til å utføre det samfunnsoppdraget som planen gjev musea. Særleg gjeld dette behovet for gode driftsrammer, og mogelegheit for samarbeid mellom frivillige organisasjonar og musea og styrking av kontakten mellom musea og kommunane.

Fleire merknader peikar på at eit museumsloft også innehalde satsing på utstillingar. Fortsett arbeid med at kommunale samlingar/private samlingar vert ein del av større muse vert framheva. Behov for magasin vert dessutan understreka av mange, også i einskilde regionar. Planen legg opp til eigne prosessar i perioden for å avklare form og omfang på slike fellestiltak.

Arkiv

Kommunar, museum og private ynskjer meir rettleiing om foto og fotobevaring. Kommunar og museum ynskjer rettleiing og eit system, gjerne eit slags fellesverktøy, for registrering og oppbevaring av foto. Det vert og etterlyst meir magasinplass og samlokalisering/fellesteneste innan arkivfeltet. Det vert og etterlyst ein strategi for bevaring av Norges dokumentarv (UNESCO sitt Memory of the World Register).

Fotobevaring er, som ei følgje av høyringa, styrka noko i planen. Når det gjeld spørsmålet om magasin og fellesteneste, er dette noko ein lyt koma attende til i planperioden. Ein strategi for Norges dokumentarv er lagt inn som eit tiltak under innsatsområde 19 Verdsarv.

Kunstproduksjon- og kunstformidling:

Fleire kommenterer kapitlet om verkemiddel og støtteordningar, der kriteria for fylkeskommunal driftsstøtte vert gjennomgått og meiner at det er positivt at planen gjev klårare premiss for økonomiske prioriteringar.

Det er stor tilslutnad til at planen legg opp til eit meir markant skilje mellom amatørkultur og profesjonell kunst og introduserer ein meir offensiv og klårare kunstpolitikk.

Når det gjeld spørsmålet om 3-årig driftsstøtte er oppfatningane delte, eller spørsmålet vert vurdert som mindre viktig for dei fleste. Dei som har støtte frå kommune og stat må uansett søkje og rapportere kvart år, ettersom dette er vanleg praksis. Men ei betre samordning av søknadsprosedyre og skjema for kommune/fylke/stat vert etterspurd.

Mange kommenterer arenadelen. 5.1.2, og peikar på at den er for lite konkret. Fleire større aktørar ønskjer t.d. ein meir konkret politikk for hus for kunst. Dette er i nokon grad teke til følgje i tiltak 2. A.

Fleire er opptekne av internasjonalisering, og peiker på at svært mange profesjonelle kunst- og kulturtiltak allereie har høg kompetanse og erfaring på feltet, som ofte er ein integrert del av verksemda. Dei vil gjerne prioritere internasjonalt samarbeid der utviklinga skjer innan sin kunstart. Dette er teke til etterretning, t.d. i innsatsområde 12.

Det er stor støtte til ei auka satsing på kunst i offentlege rom, også knytt til vegutbygging, bybane ol.

Bibliotek

Det er ikkje gjort vesentlege endringar i planutkastet når det gjeld bibliotek. Dei aller fleste høyringsinnspela om bibliotek var støtte til eller stadfesting av det som står i planen.

Fleire av innspela peikar på trongen for eit bibliotekloft jf. Enger-utvalet

Innspela peikar på at både fylkeskommunen og kommunane må vera pådrivarar for ei utvikling av folkebiblioteka som styrkar dei som gode møteplassar og debattarenaer. Biblioteka samarbeider i dag med skulane for å styrkje lesedugleiken, og dette må vidareutviklast. Fylkesbiblioteket betyr

særs mykje for biblioteka i Hordaland gjennom fagleg støtte, utviklingsarbeid og kompetansehevande tiltak og det arbeidet må halda fram.

Det er viktig at det vert lagt til rette for innkjøp av nye bokbussar, ved at kommunane kan søkje om tilskot til ny buss på lik linje med tilskot til andre kulturbygg. Dette lyt ein koma attende til i planperioden i samband med gjennomgang av tilskotsordningane.

Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Regional kulturplan 2015 – 2025 vidarefører i hovudtrekk politikken frå gjeldande fylkesdelplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2008 – 2012. Fleire av høyringsinnspela problematiserer kulturomgrepet slik det er presentert og nytta i høyringsframlegget til den nye planen. Mange påpeikar at fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i for liten grad er inkludert i kulturpolitikken på fellesområda, og at handlingsprogrammet er for lite konkret. Dette er teke til etterretning og forsøkt styrka, særleg for friluftsliv. Friluftsliv- og idrettsorganisasjonane understrekar at for deira felt er ikkje Oslo hovudarena for den statlege kultursatsinga.

Det er komen fleire konkrete innspel til anleggspolitikken, og i det endelege planforslaget er det gjort nokre presiseringar og suppleringar. Auka inaktivitet blant ungdom vert understreka som ei stor felles utfordring. Utvikling av utfordrande og varierte anlegg både for organisert og eigenorganisert aktivitet er eit viktig verkemiddel for å aktivisere fleire. Utfordringar med etterslep på tildeling av spelemidlar til ordinære anlegg er påpeika frå fleire hald, og det vert understreka kor viktig det er at fylkeskommunen jobbar vidare for å redusere dette.

Satsinga på ein aktiv skulekvardag i Hordaland har fått brei støtte, både frå organisasjonane og kommunane. Kunnskapsproduksjon og formidling på ulike nivå og mellom ulike aktørar er nødvendig for å nå dei høge måla som er sett i planen for fagfelte fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Planarbeid på ulike nivå er avgjerande for at eigna areal til idrett og friluftsliv vert avsett, at anleggsutviklinga er behovsstyrt og at innbyggjarane i Hordaland, gjennom eit godt samla aktivitetstilbod, kan oppleve realisering av visjonen Aktiv Kvar Dag.

Rammer og verknad

PREMISS KULTUR: Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025 er ein regional plan etter plan og bygningslova § 8-1. Den skal leggast til grunn for verksemda til regionale organ og for kommunal og statleg planlegging i regionen (§ 8-2). Mål, retningslinjer og handlingsprogram i planen skal vere førande for fylkeskommunen og statlege og regionale organ i fylket når det gjeld verksemdplaner, forvaltningsvedtak og budsjett. Planen er difor ein plan som skal legge premiss for alle dei tre forvaltningsnivåa og ikkje berre for fylkeskommunen.

Regional kulturplan erstattar Fylkesplan for Hordaland 2005-2008, Regional plan for museum 2011-2015, Fylkesdelplan for kulturminne 1998-2010, Fylkesdelplan for biblioteka i Hordaland 2007-2010 og Fylkesdelplan Fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2008-2012.

Visjon, føremål og mål for planen

Regional kulturplan inneheld visjon, mål og prioriteringar med innsatsområde. Konkrete tiltak finst i det fireårige handlingsprogrammet, som skal rullerast kvart fjerde år og justerast årleg i samband med Hordaland fylkeskommune sin budsjettprosess.

Hovudføremålet med planen er å skape grunnlag for ein offensiv og langsiktig kulturpolitikk med føreseielege rammer, internt i fylket og i høve eksterne aktørar.

Visjonen og hovudmåla for PREMISS KULTUR: Regional kulturplan 2015-2025 er:

Hordaland skal vere ein leiande kulturregion

1. Hordaland skal ha ein offensiv kulturpolitikk
2. Kulturpolitikken skal fremje demokrati og ytringsfridom
3. Hordaland skal ha eit rikt, aktivt og mangfaldig kulturliv, med tilgang for alle

4. Kulturpolitikken skal fremje og støtte eit sterkt frivillig kulturliv
5. Hordaland skal ha eit sterkt, profesjonelt kulturliv som fremjar skapande og frie kunstuttrykk
6. Kulturpolitikken skal identifisere og styrke miljø og aktivitetar der Hordaland er eller kan vere leiande
7. Bærekraftig utvikling og forvaltning av landskap, miljø og anlegg skal gje grunnlag for eit rikt kulturliv over heile fylket.
8. Kultur skal vere integrert i utviklinga av alle samfunnsområde, med kvalitet i både tradisjonar og nyskaping

Barn og ungdom har ei spesiell merksemd innan alle målområda og er eit gjennomgåande tema i planen.

Regional kulturplan legg til grunn at kultur har sin klare eigenverdi og er ein viktig utviklingsfaktor innan alle samfunnsområde. Kulturpolitikken skal fremje offensiv og fremje demokrati og ytringsfridom.

I Hordaland skal kulturpolitikken vere ein grunnleggande premiss for samfunnsutviklinga. Kultursatsinga skal fremje utvikling og livsfremjande aktivitetar hos det enkelte mennesket, i samfunnet og ha virkemiddel for å ta vare på og utvikle verdiar og ressursar. Kultur- og idrettspolitikken skal sikre ein sterk kulturell infrastruktur av kultur- og idrettsarenaer ute og inne og eit allsidig aktivitetstilbod der folk bur og arbeider. Innbyggjarane i heile fylket skal ha tilgang på eit rikt og mangfaldig kulturliv.

Kultur er eit av dei mest sentraliserte politikkområda i Noreg. Det er naturleg at hovudstaden har viktige hovudstadsfunksjonar også på kulturfeltet, men det trengst fleire, tunge kulturelle sentra i landet, som byr Osloregionen konkurranse på kvalitet, nyskaping, merksemd og statlege midlar. Hordaland er eit sterkt kulturfylke og bør gjere kravet om tunge kulturelle sentra i heile landet til felles sak med andre fylke.

Fylkeskommunen har eit særleg ansvar for å sjå dei ulike ressursane i samanheng, for å styrke samvirket mellom forvaltningsnivåa og mellom offentleg, privat og frivillig sektor. Fylkeskommunen bør ta eit samlande grep i høve kommunane, og der statlege verkemidlar er spreidde på fleire departement utan heilskapleg ansvar. Fylkeskommunen bør ha eit særleg ansvar for å fremje ein sektorovergripande kulturpolitikk.

Kulturplanen gjev grunnlag for prioriteringar i den fylkeskommunale kultur- og idrettssatsinga og for den samla kulturpolitiske satsinga i fylket. Planen skal sikre mangfald, men også spissing av satsingar og verkemiddel. Planen bygger på regionale føresetnader og skal styrke Hordaland som kulturelt kraftsenter nasjonalt og internasjonalt. Eit viktig siktemål er å identifisere dei områda Hordaland kan posisjonere seg på.

Kunnskapsgrunnlag

Regional kulturplan 2014-2024 skal legge til rette for ein kunnskapsbasert kulturpolitikk. Fakta-grunnlaget er undersøkingar og analysar, offentlege utgreiingar og rapportar. Det har vore gjort fleire undersøkingar som ein del av arbeidet med planen.

I juni 2013 vart det gjennomført ei omfattande undersøking om kulturinteresse- og kulturaktivitet i Hordaland. I samarbeid med Respons Analyse vart det gjennomført 2100 telefonintervju med eit representativt utval av innbyggjarar i Hordaland. Mellom desse var eit ekstra utval i aldersgruppa 16 – 19 år. Fylket vart delt inn i 8 regionar. Resultata gjev eit godt bilete av interesse for og bruk av kultur i Hordaland. Undersøkinga er publisert i AUD-rapport nr. 10 – 13 «Den store kultur- og idrettsundersøkinga 2013. Kunnskapsgrunnlag for regional kulturplan 2014 – 2024»

Vidare vart det føreteke ei analyse av offentleg pengebruk til kulturføremål i Hordaland. Statleg, fylkeskommunal og kommunal sektor vart gjennomgått, og det vart gjort ei fordeling etter kommunen der pengane blir brukt. Undersøkinga er publisert i AUD-rapport nr 8 – 13 «Oversikt over offentleg støtte til kulturføremål i Hordaland. Kunnskapsgrunnlag for regional kulturplan». Lovverk, stortingsmeldingar, internasjonale konvensjonar, nasjonale strategiar, regionale planar og ulike undersøkingar har lagt føringar for arbeidet med planen. I tillegg har det vore teke omsyn til kommunale planar innan kultur- og idrettsfeltet.

Utviklinga av kunnskap for å kunne vurdere status og utfordringar på kulturfeltet, er ein kontinuerleg prosess. Utvikling av oppdatert og utvida kunnskap er foreslått som tiltak i planen.

Planen sitt omfang og innhald

Kulturpolitikken inngår i ein vidare samfunnssamanheng. Sentrale problemstillingar i planen er kva dei forventade samfunnsendingane innan demografi og infrastruktur vil tyde for utfordringar og prioriteringar i kulturpolitikken.

Regional kulturplan er eigentleg fem planar i eitt. Det er eit nasjonalt pilotprosjekt å samle alle fagområda i ein regional plan etter plan- og bygningslova. Planen er eit viktig og etterlyst verktøy for å auke samordninga mellom forvaltningsnivåa.

Planen har 6 kapittel:

Kapittel 1 Ein leiande kulturregion

Kapitlet gjer greie for føremål og rammer for planen, kulturomgrep, visjon og kulturpolitiske mål for Hordaland.

Kapittel 2 Offentleg arbeidsdeling på kulturfeltet

Kapitlet tek for seg forankringa av kulturpolitikken og går gjennom ansvar og arbeidsoppgåver for dei tre forvaltningsnivåa, staten, kommunane og fylkeskommunane. Kapitlet går også gjennom verkemiddel og støtteordningar. Dette gjev føringar for den gjennomgangen av driftsmottakarar som vil verte gjort fram mot handsaming av planen etter høyringsrunden.

Kapittel 3 Kulturstatus Hordaland

Kapitlet tek for seg offentleg pengebruk og budsjett og gjer greie for spørjeundersøkingar som er gjennomført under planarbeidet. Kapitlet vil bli fortløpande oppdatert i planperioden.

Kapittel 4 Kulturpolitiske utfordringar

Planen har fire gjennomgåande hovudtema, felles for alle fagområda: endringar i busetnad og infrastruktur, formidling og deltaking, verdiskaping og samordning og samhandling. Utover dette omskriv planen særskilte kulturpolitiske utfordringar for dei ulike fagområda og foreslår innsatsområde og handlingsplan både for dei felles tema og for fagområda.

Kapittel 4 gjev ei skildring av viktige utfordringar og status innan dei fire felles temaene i planen og fagområda kulturminnevern og museum, arkiv, kulturformidling og kunstproduksjon, bibliotek og fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Kapittel 5 Innsatsområde

Kapitlet gjer greie for foreslåtte innsatsområde og tiltak innan dei fire felles temaene og fagområde. Tiltaka vert presisert i handlingsprogrammet som følgjer planen.

Planen har fire gjennomgåande hovudtema, felles for alle fagområda: endringar i busetnad og infrastruktur, formidling og deltaking, verdiskaping og samordning og samhandling. Utover dette omskriv planen særskilte kulturpolitiske utfordringar for dei ulike fagområda og foreslår innsatsområde og handlingsplan både for dei felles tema og for fagområda.

Kapittel 6 Planprosessen

Kapitlet gjer greie for planprosess og medverknad.

Handlingsprogram

Det er utarbeidd eit handlingsprogram for gjennomføring av planen for heile planperioden. Det er foreslått 39 innsatsområder i planen, fordelt på felles tema og dei fem fagområda. Handlingsprogrammet skal rullerast kvart fjerde år og justerast årleg ved budsjetthandsaminga. Prioriterte tiltak for dei fire første åra i planperioden er markerte i handlingsprogrammet med tidfesting og blå skrift. Desse utgjer handlingsprogrammet for 2015-2018, og skal prioriterast økonomisk og resursmessig. Likevel vil det samla handlingsprogrammet utgjera ein tiltaksbase for kulturplanen.

Organisering og medverknad

Nils Marton Aadland (H) har vore saksordførar, og følgd planarbeidet, delteke i plankomiteen etter behov og orientert om planarbeidet i ulike politiske organ og offentlege samanhengar.

Kultur- og ressursutvalet har vore styringsgruppe for planarbeidet, og har hatt til oppgåve å gje innstilling til fylkesutvalet om planprogram, planforslag og planvedtak, følgje planarbeidet gjennom meldingar, orienteringar og deltaking i innspelsmøte, gje politiske styringssignal og mandat til arbeidsgruppa og føreslå mindre endringar i framdrift og planprogram etter behov.

Plankomiteen har vore samansett av: Fylkesdirektør kultur og idrett Anna Elisa Tryti (leiar), fylkesbiblioteksjef Ruth Ørnholt, fylkesarkivar Anne Aune, fylkesidrettssjef Britt Karen Spjeld, fylkeskonservator Per Morten Ekerhovd, utviklingssjef/seksjonsleiar for seksjon for kunst og kulturformidling Ronny Skaar. Knut Markhus var sekretær for planarbeidet i perioden frå november 2012 til mars 2014. Heile kultur- og idrettsavdelinga har vore aktive i utarbeidinga av planen og særleg ved registrering og bearbeiding av høyringsinnspel.

Fem faggrupper, med brei representasjon frå heile kulturfeltet har utgreidd fagområdet og gjeve tilråding til plankomiteen, kome med faglege innspel til planen, bidrege til å konkretisere mål, visjon, prioriteringar, tiltak på fagområda, handlingsprogram. Arbeidet i faggruppene har i hovudsak gått føre seg på tre temasamlingar i Bergen.

Ei breitt samansett referansegruppe på 77 personar har gjeve råd til planarbeidet. Referansegruppa har hatt ei eiga ungdomsavdeling med 12 personar. Referansegruppa har kome med innspel gjennom ei spørjeundersøking i november 2013 og vorte orientert om planarbeidet og kome med innspel på eige initiativ.

Kultur- og ressursutvalet har gjennomført fem regionale innspelsmøte der kommunar og representantar for kultursektoren elles har delteke. Møta vart haldne i Lindås, Fjell, Kvam, Stord og Bergen. Gjennom desse fem samlingane har alle dei 33 kommunane og kulturlivet i Hordaland vore inviterte. Ei stor mengd innspel kom inn på og i etterkant av møta.

I tillegg har det gjennom heile planprosessen vore gjennomført møte med kommunar, institusjonar, statlege organ, bransjenettverk, lag, organisasjonar og private aktørar. 20. august vart det organisert høyringskonferanse for heile Hordaland i Bergen.

Evaluering av mottakarar av driftstilskot

I budsjettet for 2014 for Hordaland fylkeskommune står det: «Fylkeskommunen mottar søknader frå fleire institusjonar og organisasjonar som vil inn på driftsbudsjettet. I ny regional kulturplan skal det gjerast full gjennomgang av tilskotsordningar og tilskotsmottakarar.»

I høyringsperioden er det gjennomført ei spørjeundersøking blant verksemdar som har søkt om driftstilskot. I planen er det eit eige kapittel om verkemiddel og støtteordningar, der kriteria for slik driftsstøtte vert foreslått. Kulturplanen vert retningsgjevande for fylkeskommunen sine framtidige prioriteringar i satsingar og i budsjett. I samband med budsjett 2016 vert mottakarar og søkjarar til

driftstilskot på basis av fylkeskommunale kriterium evaluert og det vert tilrådd kven som skal motta slikt tilskot.

Fylkesrådmannen si vurdering

Fylkesrådmannen tilrår at PREMISS: KULTUR Regional kulturplan for Hordaland 2015 – 2025, med handlingsprogram vert vedteken.

Planarbeidet er gjennomført i samsvar med planprogrammet og byggjer på eit solid kunnskapsgrunnlag. Plandokumentet presenterer dei aktuelle utfordringar og vurderingar på ein god måte og er i samsvar med krav i plan- og bygningslova for utarbeiding av regional plan.

Visjonen for Regional kulturplan er å vidareutvikle Hordaland som ein leiande kulturregion. Visjonen gjev uttrykk for ein ambisjon om å vere nyskapande med risikovilje og å ta vare på og utvikle verdjar. Visjonen føreset monalege statlege, regionale og kommunale ressursar og samordning av ressursar på tvers av sjangrar, verksemder og forvaltningsnivå.

Kultur er eit viktig politikkområde i samfunnet, på lik linje med andre samfunnsfelt som helse, utdanning, samferdsel m.v, og er ein føresetnad for ei god samfunnsutvikling, livskvalitet, demokrati og deltaking. Gjennomføringskraft på alle politikkområder er avhengig av dei ressursane som vert lagt inn på feltet, ikkje minst økonomisk. Såleis vil også måloppnåing og suksess for denne planen vere avhengig av den kulturpolitiske satsinga på feltet.